

quest nom, valia *ka*. I és probable que tingui també valor fònic, i interessant per a l'etim., la forma en *-eia* de 2 o 3 dels docs. més antics.

Breument diguérem en el *DECat* iv, 363b50-57 que té etimologia pre-romana, la indicada en *Top. Hesp.* i, 176; la forma medieval i popular *Carcia* recorda el NP castellà *García*, en el qual no estic segur que es documenti gaire una variant *k-*, però hi degué existir, si és certa l'etim. de M-Lübke: basc (*k*)artz 'ós'. I el que, en tot cas, s'hi troba, igual que en el prototipus basc, són formes sense consonant inicial: *Arceyz* tres vegades a la Rioja Baixa, a. 1289 (*Doc. ling. de Mz. Pi.*, 130.52, 181.88), junt amb *Garceyz* (119.23, 130.65) —la forma d'on surt el patronímic *Garcés*.

I en *E.T.C.* i, 187, entre els casos de basquismes toponímics de Cerdanya i zones pròximes, ho uníem amb *Arsèguel* [cf. supra]: relacionat aquest amb el derivat bc. *hartze* 'pedregar'; o amb aquest i alhora amb *artz* 'ós'; i més aviat amb *artz*, perquè si fos un deriv. de *harr* 'pedra', com ho és *hartze*, hauríem d'esperar *k-* en el basc pre-català (cf. *quer* *CARIO-* 'roca'); mentre que el celtisme bc. *artz* 'ós' (< indoeur. *arkθos*) tingué evidentment una *A-* inicial des de l'origen, i hi degué existir una variant *artz*: 1 compareu la forma articulada *GARTZE-A* > *Garcia* (*Garcé-s*).

I acabava: «no es pot pendre seriosament l'etim. aràbiga suggerida (amb caràcter alternatiu) per *AlcM*: no sols l'ar. *gars* significa 'plançó, tija' i no pas 'jardí', sinó perquè no hi ha tal forma en *-ija* en el possessiu aràbic, que és *garsī* i no pas *garsīya*, com s'afirma en l'*AlcM*».

Poc o res no cal retocar ni aclarir en tot això, si no és que la derivació indoeuropea (i no basca) es referia només a *Arsèguel* no pas a *Garcia*; salvant la possibilitat que en les llengües aborígens es vagi produir (cosa versemblant) una superposició dels dos parònims —i quasi sinònims— *hartze* i *arkθos*: car així (i quasi sols així) s'explicarien les formes *Arceiz* tan antigues, de la Rioja.

Afegim-hi algunes dades antroponímiques. La *K-* es troba també (almenys, un altre cop) en un NP que s'escau a ser també de l'Ebre: un «Francesch *Carcia*, calsatser de Tortosa» en doc. de 1593 (Vergés Paulí, *Espurnes de la Llar* v, 91).

De la forma corrent en *G-* és reprovable, com a desorientador, limitar-se a dir que és cognom (o prenom *DAG*) molt general pertot (Cat. Val., Bal.) com fa *AlcM*; donant a entendre que seguim com el cast. i arag.: on n'hi ha difusió general i en gran massa; mentre que en el domini català es nota que l'aparició està limitada a certes zones particulars. En aquestes, realment no és rar, ni important probablement enlloc, almenys en data tardana (com ho són els *Pèriç*, *Dieç*, *Llòpiç*). Es noten alguns focus, on en tot cas no és recent.

(1) Des de l'Ebre (recordem el tortosí Vicenç *Garcia* rector de Vallfogona i algun de més cap a Tarragona)

cap al Nord valencià, arrelat en toponímia menor: la *Font de Garcia* de gran renom a 0h10 a l'O. d'Àres del Maestrat (xxviii, 77.20), i una altra «d'en Garcia» més al Sud (xxviii, 86.5); i la *Torre Garcia* a Vistabella (xxix, 78.12, 79.6, 79.9).

(2) Un altre a Mallorca, on la freqüència de la variant plural i de l'assimilació *rs* > *ss* demostra que hi té arrelament ja antic; i també amb *-rç*. *JMBover* (*Bi. Escr. Bal.*) registra 8 *Garcia* (§ 511 ss.), i un de princ. S. xvi i 2 a la 2a. meitat (§ 516), *Fco. Garcies* Palma a. 1728 (§ 545). O amb assimilació: el *DAG* troba *Garsies* a Sineu a. 1334; *Bover: Fc. Gacias* a. 1554 i 3 *Gacias* S. xix a Palma (§ 495.8). També algunes possessions, amb *r*, en part transposada: *Son Grasiàs* a l'O. del poble de Bunyola (xl, 4.1, 6.1, 13.3); i, vacilant entre sing. i plural, sengles *Son Garcia(s)* a Llucmajor i a Establiments (xli).

(3) Un d'escàs però no recent a l'Alt Vallespir: avui *lòz garsias*, a dalt i al NNO. de la vila de Prats de Molló, que ja es documenta, repetit, com *Mas de les Gassies* l'a. 1415, i «lo possessor de la heretat de las *Gassias*» a. 1595 (*Llibre Roig*, fº 152v i 159).

En total —si ho posem en contrast amb la massa ingent dels *Garcia* aragonesos etc.— endevinem que aquests focus són deguts generalment a l'establiment d'una família aragonesa en un rodal on féu forollà; àdhuc potser és el cas de Mall. tot i llur gran nombre allí: car es nota l'absència a Eivissa i Menorca. Mentre que a l'Ebre, atès el caràcter toponímic de *Carcia/Carceia/Garcia*, i les seves arcaïques variants, hem de creure en la pervivència i arrelament local i antiquíssim del mateix ètimon bascoide que, d'altra banda, donà el robustíssim NP castellà-aragonès. Es tracta, doncs, aquí (i potser també a Mallorca) d'una supervivència del mossàrab local.

Perquè aquest va donar també descendència directa (i autòctona) a Gascunya; i allí i en les terres veïnes formà també derivats de data molt antiga; i precisament en la forma estranya al castellà-aragonès.

(4) A Gascunya i Garona; on també apareix adés amb una *-s*, i adés sense. Un *Arnaldus Garsias de Cadelon* i un *Arnaldus Garsias Oldeger* eren feudataris de la Comtessa de Bearn (doc. de 1170 segons el nostre *Li. Feud. Maior* i, 27.18 i 27.26). El prenom *Garsias* en el Gers (dins una estadística de 949 persones dels docs. de 800-1050) és tan freqüent com *Bernat* (44 casos) i solament superat per *Arnaldus* i *Guillemus* (uns 50 cada un); si bé després decau i a la fi del S. xv ha passat al 23è. lloc entre una cinquantena de prenom registrats per *Polge* (*Mel. Phil.*, 1962, 57); però encara avui s'hi troba el cognom *Gachies* junt amb bastants derivats i cpts. (id., *Rev. Intern. Onom.* xviii, 244). «*Mossenhe Ramon Gaxie de Lavedan*» era *senhor de Castellobon* l'a. 1405, *Ramon Garsia de Lavedan* el 1406 (*Libre Vert de Benac*, 35, 257).

Gràcies a aquests noms gascons, observem que la forma en *-s* sembla tenir caràcter de patronímic; sembla que fos un genitiu (tal com ho són els nostres